

РІВНЕ ПОВИННЕ ЗНАТИ своїх героїв...

Знаєте, все не здається, що рівненська міська комісія з найменування (з перейменуванням укупі) працює не просто регулярно – вона дійсно демократична, й кандидатури будь-кого (не «кого-небудь») можуть розглядатися з погляду присвоєння нових назв поки що незаселеним вулицям об'єктивно, завжди й повсякчас...

Погодьтеся, обрати прізвище чи прикметник, яким у подальші 50-60 років (якщо влада не зміниться докорінними ідеологічними мотивами) називатиметься вулиця в місті

Рівному – питання без сумніву важливе. До того ж – може бути політичним, як продемонструвала кількамісячна епопея зі спробою міських депутатів увічнити пам'ять легендарного міського голови Віктора Чайки. Ну, а відтак на засіданнях комісії під головуванням секретаря Рівнеради Юрія Торгуна протягом двох тижнів звучали відомі й не дуже прізвища кандидатів «на вулиці». Прізвище перше – гучне й, на думку Юрія Івановича, трохи войовниче – Юрія Горліс-Горського. Клопотання з приводу найменування прізвищем відомого українського письменника, одного з ватажків Холодноярського повстання підготувало міське товариство «Просвіта».

На традиційне під час роботи комісії питання «чи бував у Рівному» відповідь була «в наявності»: «Бував у Рівному в 1932-1942 роках!» Ну, а дружина Юрія Горліс-Горського виявилася корінною рівнянкою. Тож «нехай диве Горліс-Горський у Рівному!» Далі (також уже традиційно) комісія розглядала кандидатуру Олександра Кондратьєва – письменника, поета, публіциста, представника Срібного віку російської літератури. Більше 20 років свого життя Олександр Кондратьєв «провів у родовому помешканні» (своєї дружини) в селі Дорогобуж. Він є автором роману «На берегах Ярині» та збірки сонетів «Слов'янські боги», 1939 року був репресований. Прізвище волинського літератора, який творив російською, обговорюється на комісії не вперше. Втім, з приводу «повернення Кондратьєва» фахову довідку з цього приводу для комісії підготував професор Ярослав Поліщук. Можна навіть процитувати його бачення Кондратьєва, яким він розродився в журналі «Погорина» (№ 6/7 2008 року) в опусі під назвою «Шкода праці»: «Не їх (краєзнавців) вина в тому, що постать О. Кондратьєва в історії російської літератури ХХ століття є, м'яко кажучи, не першорядною й не привернула більшої уваги дослідників. Справді, тривалий час про цього автора рідко згадувалося. Проте в 90-х роках ХХ століття в Росії було перевидано майже все цінне з набутку еміграції, у тому числі й вибрані твори цього автора («Сны», Санкт-Петербург, 1993). Чому це видання не викликало ширшого розголосу серед читачів та критиків – питання риторичне й тема окремої розмови. У кожному разі, не з вини «рівненських краєзнавців». Схоже. Ми іноді надто захоплюємося «поверненням несправедливо забутих імен», і забуваємо, що в минулому лишилося також чимало справедливо забутих, бо культура – це не лише великі й безсмертні, геніальні таланти, а й рядові творці, котрі вичерпують властиву функцію в межах свого часу, свого покоління, - і немає в цьому трагедії, а є стійка закономірність розвитку. По-друге, порівняння Кондратьєва з Гоголем чи Булгаковим тут явно накульгує. Не бачу підстав звинувачувати краєзнавців в упередженні саме до російської літератури, адже про Володимира Короленка чи Олександра Купріна, пов'язаних із Рівненщиною, написано чимало. Очевидно, у цьому випадку маємо скромніший талант і скромніший літературний доробок. Можна, ясна річ, сперечатися щодо цього, бо смаки в людей різні. Проте оцінювати твори Кондратьєва як «шедеври», - коли такої оцінки не підтверджує жоден авторитетний російський літературознавець, - певно, не випадає...». Отож і головуючий Юрій Торгун запропонував не сперечатися, а визначитися щодо «перспектив Кондратьєва» в Рівному на сесії Рівнеради.

Пробачте за чималий шмат із Поліщукової цитати, однак у тому, що з подачі директора «Російського культурного центру» Рівненського відділення «Руського Руху України» Михайла Кириллова «вищезгадане ім'я публіциста заслуговує на увіковічення і на те, щоб одна з вулиць нашого міста носила його ім'я», сумнівалася переважна більшість членів комісії. Згодом перейшли до Слави Стецько, точніше – Стецьків: Ярослава та Ярослави. Ці діячі національно-визвольної боротьби українців ще від 30-х років ХХ століття більш аргументовано «претендували» на увічнення в назві однієї з новітніх рівненських вулиць. Однак декого з членів комісії «загальмувала» пересторога... немилозвучності прізвища обох Стецьків. Мовляв, за словами депутата міськради Тетяни Редюк, «стецьками» ми називаємо «ще декого»! Із цього приводу секретар комісії Марина Савич зачитала коментар, підписаний очільником міського управління освіти Віталієм Новаком, загальний лейтмотив якого зводився до можливого найменування вулиці прізвищами обох, із варіантами «форми родового відмінка множини Стецько-Стецьків» в їх омонімічній відповідності. Але зійшлися на увічненні пам'яті тільки Ярослави Стецько. Оскільки саме вона побувала в Рівному принаймні тричі, до того ж із офіційними візитами. У тому числі – 1992-го як організатор Першого конгресу українських націоналістів. Тож більшістю погодилися назвати майбутню вулицю «вулицею Ярослави Стецько».

Тоді комісіанти взялися за справи спідвейні. І якщо, на думку багатьох, увічнення в назві вулиці заслуговує трагічно загиблий Віктор Сурхаєв, то чому на це не заслуговує Ігор Марко?! У дебатах дійшли «соломонового рішення»: назвати на честь усіх спочилих у Бозі спідвеїстів нову вулицю Рівного Спідвейною!

Іменем видатного вченого в галузі теоретичної фізики і математики Миколи Боголюбова вирішили підтримати перейменування (найменування нових) вулиць у... містах, до яких Микола Боголюбов мав безпосереднє відношення: там жив або працював. Тобто не в Рівному. А ось із приводу звернення Рівненського товариства політ'язнів і репресованих з вимогою назвати вулиці такими варіантами назв, як «Жертв геноциду»; «Розстріляної юності»; «Дітей ГУЛАГу»; «Шкільних риксарів»; «Нескорених», члени комісії зійшлися на думці не засмучувати майбутніх мешканців майбутніх вулиць і підтримали останню версію. Відтак у нас тепер з'явиться «вулиця Нескорених». І нехай уже прийдешні покоління здогадуються, «нескорених» ким, коли й чому...

P.S. Заміну назв зупинок громадського транспорту в місті Рівному - «Молокозавод» на вул. Гагаріна на «ТЦ «Чайка»; «Молокозавод» на вул. Грушевського на назву «ТЦ «Чайка»; «Обласна друкарня» на вул. Київській на «12 школа»; «Комбінат хлібопродуктів» на вул. Білій на «Хлібзавод «Рум'янець»; «Білий лебідь» на вул. кн. Ольги на «Вул. Княгині Ольги» комісія вирішила не проводити. Більше того: члени комісії постановили навіть нашим транспортникам взагалі не зачіпати історичних назв зупинок у нашому місті, щоб рівняни в майбутньому хоча б чули в тролейбусах чи маршрутках, де колись у Рівному була «Друкарня», де – «Молокозавод», а де – «Білий лебідь». Спільним рішенням членів комісії це питання на сесію Рівнеради навіть не виноситимуть.

Із повагою головний редактор Олег ТИЩЕНКО